

Problémové oblasti a klíčové problémy

Vymezení jednotlivých problémových oblastí a klíčových problémů v rámci projektu MAP ORP Kyjov vzdělávání v pohybu na ORP Kyjov a obce Moravský Písek vycházelo z několika dílčích výstupů analytické části Místního akčního plánu.

Problémy celonárodního charakteru, jako časté legislativní změny zákonů, vyhlášek, vývoj demografické křivky, financování školství, celkový nedostatek financí a příliš mnoho administrativy jsou věci, které je nutné zmínit, ale vznik strategického dokumentu Místního akčního plánu jejich řešení neobsáhne.

Záležitosti, které byly na našem území identifikovány a které chceme a můžeme nějakým způsobem popsat a řešit, a hlavní problémy v těchto oblastech jsou v předškolním vzdělávání zejména nedokonalá spolupráce mezi mateřskými a základními školami, což možná vychází mimo jiné také z nízké aktivity mateřských škol. Jako velký problém se jeví také vysoký počet dětí na jednoho pedagoga, který znemožňuje individuální práci s dětmi, zařazování velmi malých dětí do MŠ (do 3 let), nízká připravenost absolventů pedagogických škol nastupujících do praxe a chybějící přípravné třídy a zejména nedostatečná logopedická péče v MŠ.

V oblasti matematické a čtenářské gramotnosti je to nedostatečné nastavení Školních vzdělávacích programů, v nichž dosud nejsou nové metody výuky adekvátně obsaženy, dále přetrvávají některé neefektivní, ale tradiční metody výuky a postupy a s tím související. Neochota některých učitelů i vedení škol vybočit ze zajetých kolejí a věnovat se těmto novým tématům. Málo hodin mateřského jazyka, vlivem dnešní doby děti nečtou, nevnímají text, nepoužívají diakritiku.

V další oblasti - Společné vzdělávání se jako největší úskalí jeví rychlá změna a nepřipravenost poradenských center, škol, vedení i učitelů samotných, chybí finanční prostředky, vzdělávání v dané oblasti a celková osvěta nejen mezi žáky, ale i mezi rodiči a širokou veřejností v oblasti inkluze. Také obavy o integrované děti – nezažijí úspěch, ostatní je nepřijmou, neboť velmi záleží na stupni a druhu postižení. Nedostatek školních psychologů a speciálních pedagogů a dalších pracovníků ve školství

pro potřeby zavedení a nastavení správného fungování systému inkluze. Ve školách chybí zařazování předmětů zaměřených na osobnostní rozvoj žáků a mravní výchovy (např. Etická výchova – viz RVP 5.10.2, str. 114).

Dále jsme se na největší problémy snažily podívat z pohledu poskytovatelů (ředitelé, učitelé), uživatelů (děti a žáci, jejich rodiče) a zřizovatelů.

Problémy ve skupině poskytovatelů vzdělávání jsou zejména upadající postavení učitele ve společnosti, prestiž tohoto povolání, velké nároky na jejich práci, nechuť dělat něco navíc, chybí zapálení, motivace, zapojení i do jiných aktivit, ale i v rámci své specifikace posun zařazením nových metod do výuky. Nedochází k přenosu zkušeností a dobré praxe mezi školami, často ani v rámci jedné školy. Dále nízké kompetence třídních učitelů, nezdravé vztahy ve školách a nezájem vedení škol o tuto problematiku – upřednostňování jiných priorit. Jako nedostatečná je hodnocena logopedická péče v mateřských školách a z toho vyplývající problémy s řečovými vadami na školách základních, dále nedostatečné vzdělání učitelů, které se projevují při řešení stále častějšího rizikového chování žáků ve školách. V současnosti stále nepoužívanější represe nemá dlouhodobý efekt, proto je třeba učit se používat jiné metody komunikace s žáky při řešení rizikového chování. Problémem je i neefektivní další vzdělávání pedagogických pracovníků, často málo času na vzdělávání.

Uživatelé (děti a žáci, rodiče) jsou samostatnou skupinou, kde největší problémy byly identifikovány při vzájemné komunikaci a spolupráci se školou, dále jejich zodpovědnost/nezodpovědnost za výchovu, nezájem a neochota rodičů se více angažovat při aktivitách školy. Ohrožení v oblasti komunikace a spolupráce je v degradaci školy ze strany rodičů jako odkladiště dětí, což je opět téma vztahu mezi školou a rodičovskou veřejností. Nedůvěra ve školu, v učitele ze stran rodičů. Problémem je i zodpovědnost žáka za vlastní chování a učení. Patří k tomu i kontext doby a společnosti, který vede k individualismu a případně k rozvoji rizikového chování dětí.

U zřizovatelů se problémy jeví zejména v komunikaci s poskytovatelem, často řešení jiného okruhu věcí (spíše těch investičních), kdy nevidí téma klimatu ve školách a třídách jako jedno ze základních a velmi důležitých.

Spolupráce a komunikace školy s externími institucemi (zejména poradenská centra) není často kvalitní a efektivní, chybí dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků v těchto centrech. Dále dlouhé čekací lhůty a minimální terénní výjezdy pracovníků do škol a poradenská činnost přímo na místě (ve škole).

Dalším významným problémem v celé vzdělávací soustavě je opomíjení mimoškolního a zájmového vzdělávání, s tím související jeho podfinancování a odchod dobrých pedagogů, v neposlední řadě také těchto organizací horší komunikace a spolupráce se zřizovatelem.

Další popis problémových oblastí a klíčových problémů je z dat výzkumu potřeb ZŠ:

Školy nejsou plně připraveny na úpravu průběhu vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. poskytování skupinové výuky pro nadané žáky, doučování). Školy neumí připravit všechny žáky na bezproblémový přechod na další stupeň vzdělávání, nemají zajištěnu vnitřní i vnější bezbariérovost (zpřístupnění školy, vybavení učeben a dalších prostorů škol), chybí mimovýukové akce na podporu čtenářské gramotnosti a zvýšení motivace (projektové dny, autorská čtení, výstavy knih ..) a materiálně technické zázemí (školní knihovny, čtenářské koutky, nástěnky, výstavní prostory, vhodné pomůcky), nedostatečné personální zabezpečení. Dále nezáměr ze strany rodičů – nejvýznamnější překážka (např. představování profesí spojených s rozvojem gramotností. Chybí sdílení dobré praxe, ne všude se např. spolupracuje s knihovnami. Školy nemají dostatečné materiálně technické zázemí pro rozvoj matematické gramotnosti (volně otevřené učebny, koutky, kroužky, dostatečné množství pomůcek, chybí literatura, personální zajištění). Chybí ITC vybavení (interaktivní tabule, audiovizuální technika, software, vybavené počítačové učebny) a pokud je, ne všichni personál umí s ním pracovat (interaktivní tabule apod.). Chybí jazykové kroužky, doučování a mimoškolní aktivity v oblasti jazykových gramotností (cizojazyčná literatura, eTwinning (eTwinning je aktivita Evropské komise zaměřená na online spolupráci mezi školami, vzdělávání a vzájemnou komunikaci evropských učitelů realizovanou na

portálu www.etwinning.net.). Učitelé nejsou jazykově vybaveni, neochota realizovat výuku nejazykových předmětů prostřednictvím cizího jazyka metodou CLIL. Chybí personální podpora a materiálně technické zázemí pro polytechnické vzdělávání (vybavení tříd, heren, hřišť, keramických dílen, školních dílen). Školy nespolupracují se SŠ, VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření, nepodporují sociální, občanské a další klíčové kompetence na školách, potřebují investovat do kmenových tříd, tělocvičen, školních jídelen, družin, klubů, bezbariérovosti, snížení energetické náročnosti budov (pouze 36% je zatepleno), dále potřebují hřiště, zahrady, venkovní učebny.

Další popis problémových oblastí a klíčových problémů je z dat výzkumu potřeb MŠ:

MŠ se nedaří vhodně přizpůsobit vzdělávání a nastavit na různé obtížnosti v souladu se specifickými potřebami dětí. MŠ chybí navázání vztahů s místními a regionálními školami (společné diskuze, sdílení dobré praxe). Pedagogové neumí používat speciální a kompenzační pomůcky. Chtějí zvýšit úroveň komunikace k dané oblasti uvnitř školy, s odbornou i laickou veřejností. V MŠ se nerealizují akce pro děti na podporu čtenářské pregramotnosti a zvýšení motivace ke čtenářství (výstavy dětských knih, ilustrací, hry na postavy z knih apod.). Chybí metodická pomoc a sdílení dobré praxe včetně spolupráce s obecními knihovnami, je třeba zvýšit úroveň komunikace a spolupráce s rodiči. Dále nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj gramotnosti, nespolupráce s učiteli ZŠ. Chybí podpora klíčových kompetencí k rozvoji kreativity podle RVP PV. Učitelé sami potřebují rozvíjet znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání. MŠ nespolupracují s jinými MŠ a ZŠ v oblasti polytechniky (špatná komunikace). Investice do vybavení heren, didaktických pomůcek, vybavení tříd, výpočetní technika, čtenářské koutky, prostor na rozvoj pregramotností a polytechnických dovedností, hřiště, zahrady, jídelny, tělocvičny.

Zejména malé obce mají problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol. Úprava zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál víc objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností. Obce investují třikrát větší částky do školství, než jsou prostředky z RUD určených na školství.

Kyjoenské Slovácko v pohybu, z.s.

Masarykovo náměstí 13/14
697 01 Kyjov
Czech Republic
IČO: 26659778

tel./fax: +420 518 610 180
mobil: +420 774 664 698
+420 774 664 668
e-mail: leader.ks@centrum.cz
www.kyjoenske-slovacko.com

Díky spolupráci v obci může docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany. Škola jako komunitní centrum sehrává velmi významnou roli ve zvyšování kvality života v dané obci, stává se také prostorem pro trávení volného času a kultury.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY